

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จากปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Non Performing Loans = NPLs) ของสถาบันการเงินของไทย อันเนื่องมาจากวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งทำให้สถาบันการเงินต่าง ๆ ต้องรีบหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้หมดสิ้นโดยเร็ว โดยเฉพาะธนาคารพาณิชย์ หากปล่อยให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องก็จะส่งผลทำให้ฐานะของกิจการตกต่ำและขาดสภาพคล่องไปในที่สุด และที่สำคัญหากระบบสถาบันการเงินของไทยไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ ก็จะทำให้ระบบการเงินของประเทศขาดเสถียรภาพไปในที่สุดเช่นกัน

ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สาขาลำปาง ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่ง ก็ประสบปัญหานี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อีกด้วยเช่นกัน และในปี 2543 สามารถสรุปปริมาณสินเชื่อ และปริมาณหนี้มีปัญหาได้ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ปริมาณสินเชื่อและหนี้มีปัญหา ณ วันที่ 29 ธันวาคม 2543

ปริมาณสินเชื่อ (ล้านบาท)	หนี้จัดชั้น						หนี้กล่าวถึงเป็นพิเศษ		รวมหนี้มีปัญหา	
	หนี้สงสัยจะสูญ		หนี้สงสัย		หนี้ต่ำกว่ามาตรฐาน					
915.57	ราย	ล้าน	ราย	ล้าน	ราย	ล้าน	ราย	ล้าน	ราย	ล้าน
	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
	1,804	221.53	31	26.30	30	20.63	34	18.23	1,899	286.69

ที่มา : รายงานปริมาณหนี้มีปัญหา, ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาลำปาง, ธันวาคม 2543

จากตารางแสดงปริมาณหนี้มีปัญหาของธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน) สาขาลำปาง ณ วันที่ 29 ธันวาคม 2543 โดยสาขามีปริมาณสินเชื่อรวมจำนวน 915.57 ล้านบาท และมีหนี้มีปัญหาจำนวน 286.69 ล้านบาท ซึ่งเมื่อคิดอัตราหนี้มีปัญหาต่อสินเชื่อรวมมีจำนวนเท่ากับ 31.31% และในปริมาณหนี้มีปัญหาทั้งหมดยังสามารถจัดชั้นหนี้ออกได้เป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

- หนักกล่าวถึงเป็นพิเศษ	มีจำนวน	34 ราย	จำนวนเงิน	18.23	ล้านบาท
- หนักจัดชั้นต่ำกว่ามาตรฐาน	มีจำนวน	30 ราย	จำนวนเงิน	20.63	ล้านบาท
- หนักจัดชั้นสงสัย	มีจำนวน	31 ราย	จำนวนเงิน	26.30	ล้านบาท
- หนักจัดชั้นสงสัยจะสูญ	มีจำนวน	1,804 ราย	จำนวนเงิน	221.53	ล้านบาท
	รวมทั้งหมด	1,899 ราย	จำนวนเงิน	286.69	ล้านบาท

จากปริมาณหนี้ที่มีปัญหาที่มีการจัดชั้นดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่าหนี้จัดชั้นประเภทจัดชั้นสงสัยจะสูญ เป็นหนี้ที่มีปริมาณสูงกว่าหนี้จัดชั้นประเภทอื่น นั่นคือ มีจำนวน 1,804 ราย จำนวนเงิน 221.53 ล้านบาท ซึ่งหนี้จัดชั้นประเภทนี้เป็นหนี้ที่มีคุณภาพต่ำ กล่าวคือ ขาดการชำระมาเป็นเวลานานกว่า 12 เดือน มีโอกาสที่จะได้รับการชำระคืนค่อนข้างน้อย และมักจะใช้วิธีการทางศาลคือฟ้องดำเนินคดีเพื่อเรียกหนี้คืน

สำหรับหนี้จัดชั้นสงสัยจะสูญนี้ ได้มีสินเชื่อประเภทหนึ่งที่ได้ถูกจัดให้อยู่ในชั้นดังกล่าวคือ หนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตร ซึ่งมีปริมาณหนี้ทั้งหมด จำนวน 1,683 ราย จำนวนเงิน 11.656 ล้านบาท ซึ่งสามารถแสดงปริมาณหนี้โดยแบ่งแยกตามเขตพื้นที่อำนาจสินเชื่อได้ ดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ปริมาณหนี้มีปัญหาประเภทสินเชื่อเพื่อการเกษตรแยกตามเขตพื้นที่อำนาจสินเชื่อ
ณ วันที่ 29 ธันวาคม 2543

อำเภอ	จำนวนกลุ่ม	จำนวนราย	วงเงินกู้ (ล้านบาท)	ภาระหนี้เงิน ต้น (ล้านบาท)	ภาระหนี้ ดอกเบี้ย (ล้านบาท)
เมือง	293	639	5.259	3.591	4.292
เกาะคา	55	104	0.947	0.522	0.454
ห้างฉัตร	155	365	2.830	1.749	1.931
แจ้ห่ม	155	356	2.316	1.839	2.626
งาว	52	163	1.230	1.057	1.364
รวมภาระหนี้ราย กลุ่ม	710	1,627	12.582	8.758	10.667
รายบุคคล	-	56	-	2.898	0.762
รวมภาระหนี้ทั้ง หมด	710	1,683	12.582	11.656	11.429

ที่มา : รายงานปริมาณหนี้มีปัญหาประเภทสินเชื่อเพื่อการเกษตร. ธนาคารกรุงเทพ จำกัด(มหาชน)
สาขาลำปาง, ธันวาคม 2543

ในการแก้ไขหนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่ผ่านมามีเพียงการติดตามให้ลูกหนี้หรือเกษตรกรมาชำระหนี้เท่านั้น มิได้ดำเนินการฟ้องดำเนินคดีเพื่อเรียกหนี้คืนแต่อย่างใด ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่าธนาคารไม่มีนโยบายที่จะฟ้องร้องดำเนินคดีกับเกษตรกรผู้ซึ่งมีรายได้น้อยและอีกประการหนึ่งการฟ้องดำเนินคดีต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงไม่คุ้มกับผลตอบแทนที่ได้รับกลับคืนมา

ดังนั้น หนี้จັคชั้นสงสัยจะสูญประเภทสินเชื่อเพื่อการเกษตรนี้ หากปล่อยทิ้งไว้ไม่มีการแก้ไขก็จะกลายเป็นหนี้สูญไปในที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้ใครที่จะศึกษาหาแนวทางในการแก้ไขหนี้ดังกล่าวให้ได้รับการชำระคืนมาบ้างในบางส่วน ซึ่งธนาคารอาจจะต้องยอมสูญเสียในภาระหนี้ บางส่วนที่ควรจะได้รับชำระคืน นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่เกษตรกรจึงเป็นแนวทางการแก้ไขหนี้ทางหนึ่งที่เหมาะสม และควรนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

และเนื่องด้วยขณะนี้รัฐบาลได้มีนโยบายการพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกร โดยผ่านทาง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ก็ส่งผลกระทบต่อ การได้รับชำระหนี้สินค้ำของธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะหนี้สินเชื่อเพื่อการเกษตร กล่าวคือเกษตรกรอาจมี ความต้องการที่จะพักชำระหนี้เหมือนนโยบายการพักชำระหนี้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ตามนโยบายของรัฐบาล

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดความต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับการแก้ไขหนี้ โดยวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ให้แก่เกษตรกร ทั้งนี้เพื่อจะเน้นการจูงใจให้เกษตรกรมาชำระหนี้คืนให้กับธนาคารพาณิชย์มากกว่าการพักชำระหนี้เป็นระยะเวลานานดังกล่าว

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษานโยบายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์
- 1.2.2 เพื่อศึกษาถึงความต้องการวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเกษตรกร

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ทราบถึงวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรและนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขหนี้เกษตรกรของธนาคารพาณิชย์และยังใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาสินเชื่อเพื่อการเกษตรให้กับลูกค้าต่อไปในอนาคต

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกรของธนาคารพาณิชย์ จะจำกัดการศึกษาเฉพาะสินเชื่อเพื่อการเกษตรของธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาลำปาง จังหวัดลำปาง

1.5 นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง

ธนาคาร หมายถึง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) สาขาลำปาง

สินเชื่อเพื่อการเกษตร (Agricultural Credit) หมายถึง สินเชื่อเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรด้านเงินทุนในการประกอบการทางเกษตรกรรม รวมทั้งเป็นการตอบสนองนโยบายสินเชื่อเกษตรของรัฐบาล โดยแบ่งเป็น 4 ประเภทคือ

1. ประเภทรายบุคคล สำหรับเกษตรกรรายใหญ่ที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนินงานดี แต่ขาดเงินทุนหมุนเวียน เพื่อใช้จ่ายในการเพาะปลูก ประมง หรือเลี้ยงสัตว์
2. ประเภทสมาชิกกลุ่ม สำหรับเกษตรกรรายย่อยที่มีเนื้อที่ประกอบการน้อย หรือไม่มีที่ทำการเป็นของตนเอง มีความรู้ความสามารถดี แต่ขาดเงินทุนใช้ประกอบการต้องมีบุคคลเข้าร่วมเป็น

สมาชิกรวมกันไม่ต่ำกว่า 5 ราย และไม่เกิน 20 ราย ผู้ที่ไม่จำเป็นต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันแต่ต้องร่วมรับผิดชอบหนี้ของกลุ่ม

3. ประเภทนิติบุคคล ที่ประกอบกิจการเกษตรหรือธุรกิจการเกษตรเป็นหลัก แบ่งเป็น

ก. ที่เป็นสถาบันของเกษตรกร เช่น สหกรณ์การเกษตร ต้องแสดงฐานะประกอบการของสหกรณ์ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา

ข. ที่มีใช้สถาบันของเกษตรกร ต้องแสดงฐานะประกอบการของบริษัทฯ

4. ประเภทโครงการ หรือหมู่บ้านสมบูรณ์แบบ เป็นการอำนวยความสะดวกแบบเน้นระบบคือให้สินเชื่อควบคู่ไปกับการจัดการและหลักการที่แน่นอน ทั้งด้านการผลิตและการตลาดโดยธนาคารร่วมกับบริษัทผู้ดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีโอกาสดำรงชีวิตอย่างมั่นคงและเป็นเจ้าของกิจการของตนเอง

1.6 องค์ประกอบของการค้ำประกันแบบอิสระ

ในการค้ำประกันแบบอิสระในครั้งนี้นำประกอบไปด้วย บทที่ 2 เป็นการทบทวนวรรณกรรมและระเบียบวิธีการศึกษา บทที่ 3 นโยบายการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของธนาคารพาณิชย์ บทที่ 4 ความต้องการวิธีการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของเกษตรกรและบทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ